

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET

Broj:
Nikšić,

Na osnovu člana 88 stav 13 Statuta Univerziteta Crne Gore i člana 7 stav 5 Pravila postupka izbora u akademska i naučna zvanja, razmatrajući izvještaje recenzenata, Vijeće Filološkog fakulteta je na CLVIII sjednici, održanoj 15. 06. 2022. godine, za Senat Univerziteta Crne Gore utvrdilo

PRIJEDLOG

Da se **dr Dušanka Popović** bira u akademsko zvanje – **vanredni profesor** za oblasti **Metodika nastave jezika i književnosti** i **Metodika vaspitno – obrazovnog rada**, na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Obrazloženje

Vijeće Filološkog fakulteta je nakon isteka roka od 30 dana od dana objavljivanja recenzija u „Biltenu Univerziteta Crne Gore” (broj 557 od 10. 05. 2022. godine), konstatujući da prigovora nije bilo, razmotrilo i prihvatilo izvještaje recenzenata: prof. dr Ljiljane Pajović Dujović, redovne profesorice Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, prof. dr Dijane Vučković, vanredne profesorice Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore i prof. dr Sonje Nenezić, vanredne profesorice Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, utvrdilo prijedlog da se **dr Dušanka Popović** bira u akademsko zvanje – **vanredni profesor** za oblasti **Metodika nastave jezika i književnosti** i **Metodika vaspitno – obrazovnog rada**, na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

DEKAN

Prof. dr Igor Lakić

Dostavljeno:
-Senatu UCG
-a/a

u Crnoj Gori. Znajući Mariju Đurđević Ilić dugi niz godina sa sigurnošću mogu reći da su njena predavanja veoma motivišuća, precizna, dobro organizovana. Na najbolji način prenosi svoje znanje

na mlade crnogorske muzičare, uključuje ih u muzički život Crne Gore, usmeravajući ih i podržavajući ih u daljem napretku.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	-	-	-	-	-	-
2. UMJETNIČKI RAD	128	69	197	220,25	380	600,25
3. PEDAGOŠKI RAD	9	4	13	8,5	8	16,5
4. STRUČNI RAD	9	8	17	10	8	18
UKUPNO	146	81	227	238,75	396	634,75

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Sa velikim zadovoljstvom sam u prilici da na osnovu priložene dokumentacije, kao i ličnog praćenja i temeljnog poznavanja rada i umjetničko-pedagoških aktivnosti, vanrednu profesoricu Mariju Đurđević Ilić predložim za izbor u akademsko zvanje Redovnog profesora za predmet: Flauta na odseku Duvacki instrumenti. Senzibilnu i posvećenu umjetnicu sa dubokim odnosom prema umetnosti krasi i plemenitost i humanost, kao i toplina odnosa sa kolegama. Kao solistkinja, kamerni muzičar i pedagog, Marija Đurđević Ilić obasjava umetničku scenu u Crnoj Gori tokom poslednjih 20 godina. Sa radošću iščekujem njen dalji napredak u akademskoj i umetničkoj karijeri.

RECENZENT

red.prof. Strašo Temkov
Fakultet za muzičku umjetnost Univerziteta
„Sveti Kiril i Metodij“ u Skoplju

dijalektologije *Govor sela Podgore*, pred komisijom: mentor prof. dr Branislav Ostojić (Filozofski fakultet, Nikšić), prof. dr Živojin Stanojčić (Filološki fakultet, Beograd) i prof. dr Rajka Glušica (Filozofski fakultet, Nikšić) i stekla zvanje magistra lingvističkih nauka. Doktorsku disertaciju iz oblasti metodike nastave jezika i književnosti i nauke o jeziku – *Nastava srpskog jezika u osnovnim školama na području zetsko-južnosandžačkog dijalekta*, odbranila sam 2009. godine na *Filološkom fakultetu* Univerziteta u Beogradu, pred komisijom: mentor prof. dr Milorad Dešić (Filološki fakultet, Beograd), prof. dr Veljko Brborić (Filološki fakultet, Beograd) i prof. dr Dragana Veljković Stanković (Filološki fakultet, Beograd) i stekla zvanje doktora filoloških nauka.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

Radila sam kao nastavnik u osnovnoj školi »Milorad Musa Burzan« u Podgorici, a zatim kao prosvjetni inspektor u Ministarstvu prosvjete i nauke Crne Gore. U Zavodu za školstvo radila sam od njegovog osnivanja kao samostalni savjetnik i rukovodilac Odsjeka za kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika (2004-2017). Na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, na Studijskom programu za srpski jezik i južnoslovenske književnosti nastavu izvodim od 2010/11. akademske godine, a na Studijskom programu za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti od 2011/2012. Na oba studijska programa izvodila sam nastavu na predmetima *Osnove metodike nastave jezika i književnosti* i *Metodika nastave jezika i književnosti sa školskim radom*, dok sam nastavu na predmetima *Pisanje eseja* i *Kreativno pisanje* izvodila na Studijskom programu za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti. Od 2017/2018. akademske godine na Filološkom fakultetu izvodim nastavu na predmetima *Osnove metodike nastave jezika i književnosti*, *Metodika nastave jezika sa školskim radom*, *Metodika nastave književnosti sa školskim radom* i *Akademsko pisanje*. Na Filozofskom fakultetu izvodim nastavu na predmetu *Metodika početnog opismenjanja* na Studijskom programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Na Univerzitetu Crne Gore izabrana sam u zvanje docenta u maju 2017. godine.

R E F E R A T

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Metodika nastave jezika i književnosti** i **Metodika vaspitno-obrazovnog rada** na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 09.02.2022. godine. Na raspisani Konkurs javio se kandidat **DR DUŠANKA POPOVIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođena sam u Aleksincu, a srednju školu (gimnaziju), završila u Užičkoj Požegi, Republika Srbija. Diplomirala sam na *Odsjeku za srpskohrvatski jezik i jugoslovensku književnost* na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, odbranivši diplomski rad na temu *Samoća u »Lelejskoj gori« Mihaila Lalića*. Na istom fakultetu, na *Poslijediplomskim studijama za jezik i književnost*, smjer *Nauka o jeziku* 2003. godine, odbranila sam magistarsku tezu iz oblasti

KLASIFIKACIONA BIBLIOGRAFIJA

KVANTITATIVNA OCJENA REFERENCI DO POSLEDNJEG IZBORA

(Bilten br. 394, godina 2017, Podgorica 23. februar 2017, str. 1–9)

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA
1.1. Monografije	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	
Broj referenci*broj bodova	1*5 + 1*7 + 1*6				2*4+1*3	29
1.2. Radovi objavljeni u časopisima	1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.		
Broj referenci*broj bodova	1*7	3*4+2*2	8*1,5	3*0,5		34
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima		1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.		
Broj referenci*broj bodova		3*2	1*1			7
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje			1.4.1	1.4.2		
Broj referenci*broj bodova						
1.5. Recenzije		1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.		

Broj referenci*broj bodova				5*0,5	2,5
UKUPNO ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST					72,5
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST					
3.1. Udžbenici	3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	
Broj referenci*broj bodova				4*1	4
3.2. Priručnici	3.2.1.		3.2.2.	3.2.3.	
Broj referenci*broj bodova					
3.3. Gostujući profesor			3.3.1.	3.3.2.	
Broj referenci*broj bodova					
3.4. Mentorstvo	3.4.1.		3.4.2.	3.4.3.	
Broj referenci*broj bodova					
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)					4
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST					8
4. STRUČNA DJELATNOST					
4.1. Stručna knjiga			4.1.1.	4.1.2.	
Broj referenci*broj bodova					
4.2. Urednik ili koeditor	4.2.1.		4.2.2.	4.2.3.	
Broj referenci*broj bodova					
4.3. Stručni članak				4.3.1.	
Broj referenci*broj bodova				9*0,5+1*1	5,5
4.4. Objavljeni prikazi				4.4.1.	
Broj referenci*broj bodova					
4.5. Popularno-stručni članci				4.5.1.	
Broj referenci*broj bodova					
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost				4.6.1.	
Broj referenci*broj bodova				61*0,4	20
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST					25,5

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Autorske naučne monografije			
M3 Monografija nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Popović, Dušanka (2018): <i>Govor sela Podgore</i> . Nikšić: Filološki fakultet.	4	4
M4 Poglavlje u monografiji nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
2.	Popović, Dušanka (2017): <i>Pripovjedna proza u Crnoj Gori – slike u kamenu između dva rata</i> , u: Književnost i jezik u funkciji promovisanja univerzalnih vrijednosti i identitetskih komponenti crnogorskog društva, monografija, Nikšić: Filološki fakultet (179–198) 43–58. ISBN 978-9940-694-05-0, COBISS.CG-ID 3518440	2	2
3.	Popović, Dušanka (2020): <i>Poetski svijet svemoćnog pastira – pjesme za djecu Dušana Govedarice</i> . U: S. Kalezić-Radonjić (ed.). Savremena crnogorska književnost za djecu i omladinu II. Podgorica: Institut za dječiju i omladinsku književnost (50-73) ISBN 978-9940- 9691-2-7	2	2
4.	Popović, Dušanka (2020): <i>Pripovjedna proza za djecu Vuka Minića</i> . U: S. Kalezić-Radonjić (ed.). Savremena crnogorska književnost za djecu i omladinu II. Podgorica: Institut za dječiju i omladinsku književnost (46-59) ISBN 978-9940- 9691-2-7	2	2
5.	Popović, Dušanka (2019): Procesni pristup – siguran put stvaraoca. U (ur. D. Popović) <i>Put stvaraoca – radost pisanja</i> . Podgorica: Zavod za školstvo (9–21) ISBN 978-9940-24-074-5, COBISS.CG-ID 37313296	2	2
6.	Popović, Dušanka (2020): Procjena i ocjena učeničkog pisanog stvaralaštva. U (Ur. A. Vešović Ivanović) <i>Put stvaraoca – koraci ka uspjehu</i> . Podgorica: Zavod za školstvo (16–34) ISBN 978-9940-24-079-0, COBISS.CG-ID 16021252	2	2
Radovi u naučnim časopisima			
Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA

7.	Popović, Dušanka (2018): Priprema učenika za kreativnu jezičnu proizvodnju / Preparing pupils for creative language production. Croatian journal of education / Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje, Vol 20, No 2/2018, pages 585–620 (SCI, SCIE, SSCI, A&HCI), Q3, https://doi.org/10.15516/cje.v20i2.2851	6	9 (6*1,5)
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
8.	Popović, Dušanka (2021): Understanding and Applying Writing Strategies in Third Cycle of Primary School. <i>International Journal of Instruction</i> , Vol.14, No.1, 963–982. (ESCI, SCOPUS, Q1) (e-ISSN 1308-1470; p-ISSN 1694-609X) https://doi.org/10.29333/iji.2021.14157a	4	4
9.	Popović, Dušanka (2019): Jezik u obrazovnoj vertikali / Vertical Axis of Language Instruction. <i>Lingua Monetegrina, časopis za jezikoslovna, književna i kulturna pitanja</i> , god. XIII/1, br. 25 (41–67) (ESCI) ISSN 1800-7007, COBISS.CG-ID 12545808, https://doi.org/10.46584/fcjk2020	4	4
10.	Popović, Dušanka (2020): Teaching Methods and Their Application in Writing Instruction in Primary School. <i>Folia linguistica et litteraria – Journal of Language and Literary Studies</i> , 28, (181–202) (ESCI, SCOPUS) ISSN 2337-0955 (Online), ISSN 1800-8542 (Print) DOI: 10.31902/fll.28.2019.11	4	4
11.	Popović, Dušanka (2021): Jezik u osnovnoškolskim planovima i programima XIX i prve decenije XX vijeka – lingvistička i istorijsko-pedagoška perspektiva obrazovne paradigme. <i>Folia linguistica et litteraria – Journal of Language and Literary Studies</i> , 34, (261–283) (ESCI, SCOPUS) ISSN 2337-0955 (Online), ISSN 1800-8542 (Print) DOI: 10.31902/fll.34.2021.15	4	4
12.	Novović, Tatjana, Popović, Dušanka (2019): The Role and Application of Picture Books in Pre-school Practice. <i>Применение книжек с картинками в дошкольном обучении. Вопросы образования / Educational Studies Moscow</i> , 2019. № 4, 160-164, (ESCI, SCOPUS, Q3) ISSN 1814-9545 (Print) ISSN 2412-4354 (Online), DOI: 10.17323/1814-9545-2019-4-160-184	4	2
13.	Popović, Dušanka (2019): Procesni pristup u nastavi pisanja kao podrška disleksičnoj djeci /Process approach in teaching of writing as a support to dyslexic children, <i>Pedagoška revija za teoriju in praksu inkluzivnega izobraževanja</i> , oktober / november 2019, letnik 2, 3/4 (64–75) ISSN 2630-3396	4	4
14.	Popović, Dušanka, Novović, Tatjana (2020): Uloga slikovnice u procesu početnog opismenjavanja u vrtiću i školi /The role of picture books in the beginning stage of literacy development in kindergartens and schools. <i>Krugovi djetinjstva</i> , god. 8, br. 1/2020, 7–20 . ISSN: 2334-7732, ISSN online: 2334-7929 316.7:37 COBISS.SR-ID 278211847	4	4
15.	Novović, Tatjana, Popović, Dušanka (2017): Porodični kontekst kao dio predškolskog institucionalnog ambijenta u Crnoj Gori, <i>Inovacije u nastavi</i> , XXX, 2017/1, str. 82–95, ISSN 0352-2334 (štampanje; ISSN 2335-0806 (on line izdanje); DOI: 10.5937/inovacije1701082N	4	2
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
16.	Novović, Tatjana, Popović, Dušanka (2019): Pedagoški značaj slikovnice u radu sa djecom predškolskog uzrasta. <i>Vaspitanje i obrazovanje</i> , br. 2, (63–77). ISSN 0350-1094,	2	1
17.	Popović, Dušanka (2020): Pripremanje za čas u nastavi jezika i književnosti i promjena obrazovne paradigme. <i>Vaspitanje i obrazovanje</i> , XLV, 4, 2020 (49–66). ISSN 0350-1094	2	2
Radovi na naučnim konferencijama			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
18.	Popović, Dušanka, Nikčević, Jasmina (2017): Nastava maternjeg jezika i književnosti i stranih jezika kao podrška razvoja interkulturalnosti u osnovnoj školi / Mother Tongue and Literature and Foreign Language as a Support to Development of Interculturality in Elementary School. U (ur. S. Marinković) <i>Kulturno-potporna sredstva u funkciji nastave i učenja</i> . Užice: Univerzitet u Kragujevcu, Učiteljski fakultet u Užicu (167–176). ISBN 978-86-6191-045-6, COBISS.SR-ID 247838988	2	2
19.	Popović, Dušanka (2018): Recepcija umjetničkog teksta kao podučavanje i podsticaj za pisano stvaralaštvo učenika. U: V. Jovanović i B. Ilić (eds.). <i>Zbornik radova sa naučnog skupa Književnost za decu u nauci i nastavi</i> , (str. 133–148), Jagodina, 21–22. april 2017. Jagodina: Fakultet pedagoških nauka Univerziteta u Kragujevcu. ISBN 978-86-7604-161-9. COBISS.SR-ID 260416524	2	2

20.	Popović, Dušanka (2019): Čitalačka pismenost i nastava jezika u osnovnim školama u Crnoj Gori. U: (Ed. V. Majdenić, I. Trtanj, V. Živković Vebeć) <i>Children and Language Today, First and Second Language Literacy Development</i> , Osijek: Sveučilište Josipa Jurija Strossmayera, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti (159–186). ISBN 978-953-6965-73-1	2	2
21.	Popović, Dušanka (2021): Utjecaj konteksta na usvajanje standardnoga jezika tijekom školovanja. U: (ed. L. Bakota, M. Karlak) <i>Zbornik radova s IX. Međunarodnog znanstvenog skupa Dijete i jezik danas, Dijete i jezični identitet</i> , Osijek: Sveučilište Josipa Jurija Strossmayera, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti (275–296). ISBN 978-953-6965-78-6	2	2
K3 Naučni rad na nacionalnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
22.	Popović, Dušanka (2017): Pripovjedna proza u Crnoj Gori – slike u kamenu između dva rata, u: Književnost i jezik u funkciji promoviranja univerzalnih vrijednosti i identitetskih komponenti crnogorskog društva, monografija, Nikšić: Filološki fakultet (179–198) 43–58. ISBN 978-9940-694-05-0 Referenca br. 2 u ovom referatu.	1	0
K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
23.	Popović, Dušanka (2017): Motivacija učenika za pisanu jezičku produkciju, International Scientific Conference Problems and dilemmas of teaching an learning theory and practice in formal education, may 20-27, 2017, Arandjelovac, Srbija, str. 86 ISBN 978-86-7849-240-2, COBISS.SR-ID 234620684	0.5	0.5
24.	Popović, Dušanka (2021): Eighth-grades' reading interests and motivation for reading, 10th International Scientific Conference Children and languages today. Reading in contemporary context, Book of abstracts, Faculty of Education, Osijek (Croatia), 16-18 September 2021	0.5	0.5
Uređivačka i recenzentska djelatnost			
R6 Uređivanje monografije nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
25.	<i>Put stvaraoaca – radost pisanja</i> . Podgorica: Zavod za školstvo, 2019.	2	2
R7 Recenziranje monografije međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
26.	<i>Pristup usmjeren na dijete, vrtić koji promoviše demokratiju. Pristup korak po korak</i> . Podgorica: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Pedagoški centar Crne Gore, 2020. ISBN 978-86-303-2376-8 (ZUNS) ISBN 978-9940-563-13-4 (PCCG) COBISS.CG-ID 16108548	2	2
R8 Recenziranje monografije nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
27.	Krivokapić, Miloš (2018): <i>Sintaksička sinonimika glagolskih oblika u jeziku Stefana Mitrova Ljubiše</i> . Nikšić: Filološki fakultet. ISBN: 978-9940-694-07-4 COBISS.CG-ID 36934672	1	1
Recenziranje udžbenika i priručnika		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
28.	Kalezić Radonjić, S., Čečović, R., Koprivica, S. (2020): <i>Čitanka sa elementima teorije književnosti (I i II dio)</i> za I razred srednje stručne škole. Podgorica: ZUNS.	1	1
29.	Kalezić Radonjić, S., Čečović, R., Koprivica, S. (2021): <i>Čitanka za II razred srednje stručne škole</i> . Podgorica: ZUNS.	1	1
30.	Nenadović, D., Vešović Ivanović, A., Mićunović, V. (2020): <i>Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatsku jezik i književnosti za VI razred osnovne škole – priručnik za nastavnike</i> . Podgorica: ZUNS.	1	1
R10 Recenziranje knjige studijskog karaktera izdate kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
31.	Vukićević Janković, Vesna (2018): <i>Izazovi savremenih književnoteorijskih perspektiva</i> . Nikšić: Filološki fakultet. ISBN 978-9940-694-08-1 COBISS.CG-ID 36935184	0.3	0.3
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
32.	<i>International Journal of Instruction</i> , (SCOPUS, Q1) http://www.e-iji.net/ (potvrde u prilogu)	2x2	4

33.	<i>Educational Review</i> , Taylor and Fransis Online https://www.tandfonline.com/toc/cedr20/current (SCOPUS; SSCI Q1) (potvrda u prilogu)	2	2
34.	<i>Croatian Journal of Education</i> (SCOPUS, SSCI, Q4) https://cjie2.ufzg.hr/ojs/index.php/CJOE (potvrda u prilogu)	2	2
35.	<i>Folia Linguistica et Litteraria</i> (ESCI, SCOPUS, Q4) http://www.folia.ac.me/ https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=21100936541&tip=sid&clean=0 (potvrda u prilogu)	2x2	4
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
36.	<i>Vaspitanje i obrazovanje</i> , časopis za obrazovnu teoriju i praksu, Podgorica, ZUNS (3 rada, potvrda u prilogu)	0.5x3	1,5
Ostala stručna djelatnost			
Projekti			
18 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
37.	Projekat Vergelend centra (The European Wergeland Centre, Oslo, Norveška) <i>Preparing future teachers in the Western Balkans: Educating for Democracy & Human Rights</i> , 2018–2021. Koordinira Vergelend centar.	4	4
38.	Bilateralni naučno-istraživački projekat sa Slovenijom <i>Poverty and Social Justice through the Lence of Children's Literature</i> , 2018–2020. Koordinira doc. dr Svetlana Kalezić-Radonjić, Univerzitet Crne Gore, Filološki fakultet.	4	4
39.	IPA <i>Integracija ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore</i> 2019–2021. god. (Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Univerzitet Crne Gore, Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta u visokom obrazovanju, Zavod za školstvo)	4	4
Lektura			
40.	Popović, D. Lektura: DEMOS material (sequences for principal and 11 chapters for parents) in the Monetengrin language (Zurich University of Teacher Education)	3	3
19 Učešće u nacionalnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
41.	<i>Književnost i jezik u funkciji promovisanja univerzalnih vrijednosti i identitetskih komponenti crnogorskog društva</i> , Filološki fakultet i Ministarstvo kulture (mart – decembar 2017) (koautorka projekta i članica Organizacionog odbora)	2	2
19a Učešće u nacionalnom stručnom projektu			
42.	<i>Informaciona i medijska pismenost (IMP) – strategija i praksa za ualeđ</i> , UNESCO Participacija 2017. NBCG “Đurđe Crnojević”, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo kulture, Zavod za školstvo (mart – decembar 2017)	2	2
43.	<i>Erasmus+ “EPALE Nacionalni servis podrške za Crnu Goru”</i> , “radni projekat 2”, Centar za stručno obrazovanje, 2017. i 2018. godina.	2	2

2. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

Priručnici			
P6 Priručnici, rječnici, leksikoni izdati kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
44.	Kaščelan, V., Popović, D. , Subotić, Lj., Vujović, T. (2018): <i>Interaktivna obuka – priručnik za trenere</i> . Podgorica: Zavod za školstvo.	1	1
45.	Popović, D. , Subotić, Lj., Vešović Ivanović, A. (2017): <i>Profesionalni razvoj na nivou škole/vrtača, priručnik za nastavnike u školama, predškolskim ustanovama i domovima učenika</i> , treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Podgorica: Zavod za školstvo.	0,5	0,5
46.	Saradnica na izradi Priručnika <i>Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređivanju nastave u školi</i> , autora Z. Lalovića, Podgorica: Zavod za školstvo, 2020.	0,5	0,5
47.	Alibabić, Š., Bošković, G., Popović, D. , Minić, Z., Peković, V., Pejović, N., Zeković, N. (2016): <i>Elementarno funkcionalno opismenjavanje odraslih – andragoški priručnik za nastavnike</i> . Podgorica: Centar za stručno obrazovanje.	0,5	0,5

P 7 Gostujući profesor			
48.	Gostujuća profesorica na Humbolt univerzitetu u Berlinu, od 24. do 28. juna 2019. godine	5	5
Mentorstvo (komentorstvo se boduje s polovinom poena)			
P9 Na doktorskim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
49.	Besa Jerliu (Odluka o imenovanju za komentora pri izradi doktorske disertacije Bese Jerliu, br. 03-769/2 od 24.06.2021, Univerzitet Crne Gore) – odbranjena polazna istraživanja	4	2
50.	Tamara Simović (Odluka o imenovanju za mentora pri izradi doktorske disertacije Tamari Simović, br. 03-82/1 od 25.01.2022, Univerzitet Crne Gore)	4	4
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
51.	Andrijana Vidović: <i>Problemski pristup romanu „Na Drini ćuprija“</i> (Odluka o imenovanju za mentora na izradi master rada Andrijani Vidović, br. 01-3767 od 20.12.2021, Univerzitet Crne Gore, Filološki fakultet)	2	2
52.	Katarina Stamatović: <i>Medijska pismenost i aktuelni programi za nastavu jezika i književnosti u osnovnoj školi</i> (Odluka o imenovanju za mentora na izradi master rada Katarini Stamatović, br. 01-3168 od 20.12.2021, Univerzitet Crne Gore, Filološki fakultet)	2	2
53.	Anđela Mićanović: <i>Teatrološki pristup drami „Antigona“ u srednjoj školi</i> (Odluka o imenovanju za mentora na izradi master rada Anđeli Mićanović, br. 01-3777 od 20.12.2021, Univerzitet Crne Gore, Filološki fakultet)	2	2
P11 Na specijalističkim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
54.	Tijana Dromljak: <i>Metodički pristup obradi nezavisnosloženih rečenica u osmom razredu osnovne škole</i> (2018)	1	1
P13 Učešće na skupovima i konferencijama s ciljem profesionalnog razvoja			
		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
55.	Stručni skup <i>Nove tehnologije u obrazovanju</i> , 8. i 9. jun 2018, Beograd (potvrda u prilogu)	0,5	0,5
56.	Studijska posjeta – <i>Informaciona i medijska pismenost – strategija i praksa za ugled</i> , Sveučilište u Zadru, Zadar, 20. oktobar 2017. (potvrda u prilogu)	0,5	0,5
57.	<i>First Regional Network Meeting and Training for University lecturers/Representatives</i> , 20-23 Novembar, Montenegro (potvrda u prilogu)	0,5	0,5
58.	<i>International Conference “What are children Telling Us?”</i> Septembar 20-21 2016, Belgrade (potvrda u prilogu)	0,5	0,5
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
59.	Potvrda prodekanice za nastavu Filološkog fakulteta br. 01-285, od 10. februara 2022. (u prilogu)	do 5	5

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Prije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	24	45	63	135,5
2. PEDAGOSKI RAD	17	25	27,5	35,5
3. STRUČNI RAD	19	80	42,8	68,5
UKUPNO	60	130	133,3	239

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore imenovana sam za recenzenta za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblasti *Metodika nastave jezika i*

književnosti i Metodika vaspitno-obrazovnog rada na Filološkom fakultetu. Na konkurs objavljen u dnevnom listu *Pobjeda* od 9. februara 2022. godine prijavila se kandidatkinja doc. dr Dušanka Popović. Dr Popović podnijela je kompletnu dokumentaciju iz koje je evidentno da njena obrazovna, naučna, stručna i pedagoška profilacija u cijelosti korespondira sa oblastima koje konkurs obuhvata. Popović ima doktorat nauka sa temom iz metodike jezičke nastave, a cjelokupno njeno preddoktorsko obrazovanje, stručno usavršavanje i naučna djelatnost kao fokus imaju metodika proučavanja i istraživanja. Do izbora u zvanje docent (2017. godine)

koleginica Popović kreirala je nesumnjivo respektabilnu profesionalnu trajektoriju ocrtanu kroz spektar djelatnosti koje su započete njenim radom u osnovnoškolskoj učionici, nastavljene aktivnostima u prosvjetnoj inspekciji, nadzoru i kontinuiranom profesionalnom razvoju nastavnika, da bi u posljednjih desetak godina to bogato i raznovrsno iskustvo dodatno bilo osnaženo kroz rad u univerzitetskoj nastavi. Nakon izbora u zvanje docent, Popović je nastavila da radi studiozno, planirano i posvećeno, pa je u posljednjih pet godina ostvarila rezultate koji su više nego dovoljni za izbor u zvanje vanredni profesor, što je detaljnije analizirano u narednom tekstu. Pošto je doktorat nauka koleginice Popović iz metodike nastave, za početak konstatujemo da ona u pogledu obrazovanja ispunjava uslove potrebne za izbor u akademsko zvanje za oblasti obuhvaćene konkursom. Pored toga, Popović je realizovala nastavu iz istih oblasti u zvanju docent tokom posljednjih pet godina, te na osnovu navedenog zaključujemo da kandidatkinja ispunjava neophodne uslove za izbor u više akademsko zvanje propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska i naučna zvanja.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

U prethodnom petogodišnjem periodu dr Dušanka Popović publikovala je više od dvadeset naučnoistraživačkih radova. Radove odlikuje raznovrsnost metodološkog pristupa, a posebno ih opisuje tematska razuzdenost. Među radovima je najveći broj onih koji su kreirani samostalno, uz nekoliko interesantnih i vrijednih publikacija rađenih u koautorstvu. Za ovu priliku detaljnije je analizirano nekoliko radova dr Popović.

Pošto Uslovi i kriterijumi za izbor u akademska i naučna zvanja definišu neophodni dio za procjenu bibliografije, ovu analizu započinjem od rada koji u cijelosti predstavlja zadovoljenje uslova iz naučnoistraživačke oblasti. U pitanju je rad pod nazivom *Priprema učenika za kreativnu jezičnu proizvodnju (Preparing pupils for creative language production)*, publikovan u Hrvatskom časopisu za odgoj i obrazovanje, indeksiranom na SSCI listi (referenca br. 7 u referatu). Istraživanje je objavljeno pod nomenklaturom *originalni naučni rad*, rađeno je kvantitativnom metodologijom i tematizuje izvanredno aktuelno pitanje razvoja učeničkih vještina samostalnog i kreativnog pisanja. Autorka ističe važnost raznovrsnih aktivnosti koje se u nastavi mogu organizovati sa ciljem produbljivanja učeničkog interesovanja za stvaralačku jezičku produkciju. Stvaralačka aktivnost u nastavi gotovo uvijek je troetapnog karaktera, tj. najčešće se planira kroz tri faze: priprema, stvaranje i vrednovanje. U ovom radu akcenat je na prvoj fazi, kao onom dijelu stvaralačkog procesa u kome se budi interesovanje, podstiče motivacija i pokreću stvaralački mehanizmi. Naročito vrijednost ovaj rad ima u pogledu tretmana stvaralaca koji autorka dodjeljuje učeniku, što je odnos kakav odgovara savremenoj nauci o učenju.

Popović svoja istraživanja sistemizuje i tematski uvezuje, osvijetljavajući tako cio širi predmet istraživanja, između ostalog, u oblasti metodičkog pristupa razvoju jezičke vještine pisanja. Rad *Teaching Methods and Their Application in Writing Instruction in Primary School* (referenca br. 10) tematski se nadovezuje na prethodno analiziranu referencu, s tim da je u ovom istraživanju u obzir uzeta perspektiva nastavnika. Dr Popović ukazuje na pet metodičkih pristupa koji su razvijeni u funkciji poučavanja pisanja. Riječ je o: prezentacijskom, interakcijskom, instrukcijskom, slobodnom i procesnom pristupu. Svaki od njih Popović kritički predstavlja u radu ukazujući na njihove prednosti i nedostatke. Empirijskim istraživanjem autorka je utvrdila da dva pristupa dominiraju u osnovnoškolskoj nastavi (prezentacijski i procesni), ali da i ostali pristupi povremeno bivaju izabrani od strane nastavnika. Raznovrsnošću metodičkog pristupa pisanju, ovaj se proces čini dinamičnim za učenike – zaključuje Popović – ali je njena važna i dobro utemeljena preporuka da procesni pristup ipak ima prednosti koje upućuju na potrebu da bude što više prisutan u cjelokupnoj osnovnoškolskoj nastavi pisanog izražavanja.

Pitanjem usvajanja vještine pisanja u trećem ciklusu bavi se i rad *Understanding and Applying Writing Strategies in Third Cycle of Primary* (referenca br. 8), objavljen u časopisu indeksiranom u bazi Scopus. Specifičnost ovog rada i njegova razlikovna obilježja u odnosu na prethodno pomenuta istraživanja odnosi se na izbor i primjenu strategija pisanja od strane učenika. Kao predložak na osnovu koga učenici dalje stvaraju uzet je literarni tekst (žanrovski različite priče), a učenici su, između ostalog, bili stavljeni u poziciju da procijene svoje vještine pisanja, izbor i primjenu strategija, kao i finalne proizvode procesa stvaralačkog pisanja, što ukazuje na

činjenicu da ih je dr Popović podstakla da se bave vlastitim metakognitivnim vještinama. Iako je učenje učenja ili metakognitivna vještina prepoznato kao jedna od ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje, još uvijek su relativno rijetki metodički radovi koji se njome bave, pa ovo istraživanje dr Popović predstavlja vrijedan i inovativan istraživački poduhvat.

Recepcija književnoumjetničkog teksta jedan je od osnovnih podsticaja učenima za njihovo literarno izražavanje, što je Dušanka Popović studiozno elaborirala u radu izloženom na međunarodnoj naučnoj konferenciji (referenca br. 19), pod naslovom *Recepcija umjetničkog teksta kao podučavanje i podsticaj za pisano stvaralaštvo učenika*. Recepcionistički teorijski oslonac (prvenstveno autora poput Jausa, Izera, Fiša) savremena je paradigma na kojoj se zasniva nastavna interpretacija književnoumjetničkog teksta. Teorijski postulati koji apostrofiraju aktivnu i kreativnu ulogu mladog čitaoca u činu recepcije literature podrazumijevaju da nakon faza interpretacije, koje su sračunate na kritičko razumijevanje pročitano, slijede etape u kojima učenici dalje stvaraju, podstaknuti i inspirisani doživljenim i saznatim. Popović u ovom radu polazi od predmetnih programa za oblast književnosti ističući da se učeničko stvaralaštvo jasno vidi u samom središtu programske oblasti književnosti. Zaista, programska koncepcija eksplicitno prikazuje logičan slijed tumačenja književnosti – od čitanja ka pisanju, tj. daljem stvaranju. Autorka u radu vješto prezentuje preplitanje prijema i stvaranja teksta, tanano i metodički prefinjeno ocrtavajući složeni koloplet nastavnog tumačenja književnosti u kome se fazama interpretacije (prijema) istovremeno vrši i priprema za stvaranje. Naročito interesovanje u prethodnih pet godina dr Popović usmjerila je na slikovnicu i njenu ulogu u govornom razvoju, a posebno u početnom opismenjavanju djece. Rad pod naslovom *Uloga slikovnice u procesu početnog opismenjavanja u vrtiću i školi* (referenca br. 14) zalaže predstavlja slikovnicu kao sintetički medij, koji nastaje u u sinergijskom komponovanju riječi i slike, te koji nenametljivo, igroliko i maštovito uvodi najmlađe u svijet pisane riječi i prostor umjetnosti uopšte. Popović u ovom radu argumentovano ukazuje na važnost vertikalne korelacije između vrtića i škole, pri čemu je ta povezanost direktno i konkretno predstavljena kroz odnos prema slikovnici i njenoj mogućoj upotrebi. Naročita pažnja posvećena je značenju pisanog teksta, uvježbavanju orijentacije u tekstu, upoznavanju s pismom, razvoju vokabulara, fonemske i fonološke svjesnosti kao prvog uslova za usvajanje vještina čitanja i pisanja.

Analizirani radovi, kao i ostale reference koje je dr Popović objavila u prethodnom petogodišnjem periodu, nedvosmisleno sugerisu zaključak da su teme koje koleginica definiše, kao i metodološki načini njihove obrade, u potpunom saglasju sa savremenim metodičkim istraživanjima. Naročito je važno istaći da dr Popović uspješno publikuje rezultate istraživanja u međunarodnoj naučnoj produkciji, što je teza dokaziva činjenicom da su mnogi njeni radovi objavljeni u prestižnim međunarodnim časopisima visokih kategorija. U prethodnom petogodišnjem periodu Popović je ostvarila 63 boda za naučnoistraživačku djelatnost, što je više nego dovoljno za zvanje vanredni profesor.

Kandidatkinja u pogledu naučnoistraživačkog rada ispunjava sve uslove za izbor u zvanje vanredni profesor saglasno Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja Univerziteta Crne Gore, od 16. aprila 2019. godine.

OCJENA STRUČNOG RADA

Stručni rad kandidatkinje po raznovrsnosti i tematskom spektru takođe je respektabilnih atributa. Popović je uredila monografiju nacionalnog značaja (referenca br. 25), bila recenzentkinja više monografija, udžbenika, priručnika, knjiga studijskog karaktera, radova u časopisima. Osim toga, koleginica Popović učestvovala je u tri međunarodna naučna projekta, kao i u istom broju nacionalnih naučnih projekata.

U pogledu metodičke komponente specifičnošću se ističu projekti: *Uvođenje ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore* i *Preparing future teachers in the Western Balkans: Educating for Democracy and Human Rights*. Oba projekta podrazumijevaju inoviranje kurikulumu za osnovnoškolsku i srednjoškolsku nastavu književnosti u veoma značajnim pitanjima integrisanja jedne ili svih osam ključnih kompetencija u kurikulumu nastavnih predmeta. U oba projekta dr Popović dala je izuzetan doprinos kao aktivna članica radnih grupa i timova.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Doc. dr Dušanka Popović ima izuzetno visoke ocjene na studentskim anketama, što prirodno proističe iz činjenice da je riječ o profesorici sa temeljnim, kvalitetnim i raznovrsnim pedagoškim i metodičkim obrazovanjem. Odličnu komunikaciju sa studentima i mentorsku odgovornost prema njima verifikuju i kandidati koji su dr

Popović izabrali za mentoriku/komentorku tokom izrade doktorskih, master ili specijalističkih radova. Pored navedenog, vrijedno je istaći i da je Dušanka Popović koautorka čak četiri publikacije iz kategorije P6 (Priručnici, rječnici, leksikoni izdati kod nas), kao i to da je boravila na Humboldt univerzitetu u Berlinu, kao gostujući predavač.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	24	45	63	135,5
2. PEDAGOSKI RAD	17	25	27,5	35,5
3. STRUČNI RAD	19	80	42,8	68,5
UKUPNO	60	130	133,3	239

Priložena tabela u potpunosti odgovara dokumentaciji koju je dr Popović priložila

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Doc. dr Dušanka Popović posvećena je kontinuirano, odgovorno i studiozno naučnoistraživačkom, stručnom i pedagoškom radu, što je očigledno iz dostavljene dokumentacije. Poslije detaljne analize njenih referenci, objavljenih u posljednjih pet godina, nediskutabilan je zaključak da je naučnoistraživački rad kandidatkinje tematski i metodološki aktuelan, kao i da su njena stručna i pedagoška djelatnost rezultat trajne i temeljne posvećenosti unapređenju nastavu na Filološkom fakultetu i u ukupnom školskom sistemu Crne Gore. Izvršena analiza dovodi do zaključka da kandidatkinja ispunjava sve uslove za izbor u više akademsko zvanje u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska i naučna zvanja.

Sa naročitim zadovoljstvom i punom akademskom odgovornošću predlažem Vijeću Filološkog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore da doc. dr Dušanku Popović izaberu u zvanje vanredni profesor za naučne oblasti Metodika nastave jezika i književnosti i Metodika vaspitno-obrazovnog rada na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Dr Dijana Vučković, vanredni profesor
Filozofski fakultet, Univerzitet Crne Gore

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Dr Dušanka Popović diplomirala je na Odsjeku za srpskohrvatski jezik i jugoslovensku književnost na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Na istom fakultetu, na smjeru *Nauka o jeziku*, 2003. godine, odbranila je magistarsku tezu iz oblasti dijalektologije *Govor sela Podgore* čime je stekla zvanje magistra lingvističkih nauka. Doktorsku disertaciju iz oblasti metodike nastave jezika i književnosti i nauke o jeziku – *Nastava srpskog jezika u osnovnim školama na području zetsko-južnosandžačkog dijalekta*, odbranila je 2009. godine na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu i time stekla zvanje doktora filoloških nauka. Na Univerzitetu Crne Gore izabrana je u zvanje docenta u maju 2017. godine. Uvid u priloženu konkursnu dokumentaciju ukazuje da je kandidatkinja u pogledu stepena obrazovanja, ispunila sve zakonom predviđene uslove propisane Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska i naučna zvanja, Statutom Univerziteta Crne Gore i Zakonom o visokom obrazovanju.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Naučnoistraživačka djelatnost dr Dušanke Popović u prethodnom periodu obuhvata dijalektološku monografiju, šest radova u međunarodnom časopisima indeksiranim u ESCI, SCI, SCIE, SSCI, A&HCI i SCOPUS bazama podataka i šest radova – poglavlja u monografijama nacionalnog značaja. Objavila je tri rada

u renomiranim međunarodnim naučnim časopisima koji nijesu indeksirani na pomenutim listama, kao i dva rada u časopisu nacionalnog značaja. Popović je učestvovala na šest međunarodnih naučnih skupova, sa kojih su četiri rada objavljena u cjelini, a dva štampana u izvodu. Takođe, učestvovala je na nacionalnom naučnom skupu s kojeg je rad objavljen u cjelini.

Dr Dušanka Popović je svoja istraživačka interesovanja posebno usmjerila na oblast kreativnog pisanog stvaralaštva učenika o čemu je u renomiranim domaćim i međunarodnim časopisima objavila brojne radove (*Preparing pupils for creative language production, Understanding and Applying Writing Strategies in Third Cycle of Primary School, Teaching Methods and Their Application in Writing Instruction in Primary School, Procesni pristup – siguran put stvaraoa, Procjena i ocjena učeničkog pisanog stvaralaštva*). Istražujući fenomen pisanog stvaralaštva na teorijskom i praktičnom nivou i baveći se, pritom, specifičnošću nastanka književnoumjetničkih pisanih tvorevina, ona povezuje nastavu književnosti i nastavu stvaralačkog pisanja predlažući svrsishodne načine za poučavanje i podršku djece i mladih na ovom polju nastave jezika i književnosti. U svojim razmatranjima ona kreće od Platona i Aristotela i njihovih suprotstavljenih teorija o porijeklu poezije, kako bi pokazala raznovrsnost savremenih promišljanja o nastanku književnoumjetničkih djela. Polazi od činjenice da je pisanje fleksibilan proces na koji utiču sposobnosti pisca, vrsta pisanja i uslovi u kojima se piše te navodi sve poznate pristupe poučavanja pisanju. U prvi plan ističe procesni pristup u stvaranju teksta koji učenicima pruža mogućnost stvaranja u procesu. 'Djelo' učenika nastaje na način na koji pravi pisci, zapravo, stvaraju i uči ih načinu na koji književna djela, uglavnom, nastaju.

U radu *Understanding and Applying Writing Strategies in Third Cycle of Primary School* (International Journal of Instruction, Vol.14, No.1, 963–982, ESCI, SCOPUS, Q1) autorka razmatra značaj vještine pisanja. U pitanju je generička sposobnost od posebne važnosti za svakog pojedinca i njegovo cjeloživotno učenje, posebno u vremenu brzog tehnološkog napretka i stalnih promjena. Složena djelatnost jezičke pisane produkcije obimna je i važna oblast nastave jezika i književnosti, s obzirom na to da prezentuje učenička postignuća iz gotovo svih segmenata ovog predmeta. To znači da ona zahtijeva značajan korpus znanja i vještina neophodnih za stvaranje kvalitetnog konačnog proizvoda. Autorka je nastojala da utvrdi da li učenici trećeg ciklusa osnovne škole (VII, VIII i IX razred) poznaju, razumiju i, u procesu kreativnog stvaranja pisanjem, primjenjuju odgovarajuće strategije pisanja, te kako procjenjuju njihov značaj u odnosu na sebe sama. Istraživanje je bilo usmjereno na stvaranje proznih tekstova po ugledu na književnoumjetničke, odnosno narativnog tipa i deskriptivnog kreativnog pisanja. Dobijeni rezultati pokazuju da učenici prepoznaju i primjenjuju ponuđene strategije pisanja, pri čemu visoko pozicioniraju formulaciju sopstvenog naslova u odnosu na zadatu temu, kao i izradu plana teksta. Izborom sopstvenog naslova u odnosu na ponuđenu temu individualizuje se proces poučavanja pisanja tj. ostavlja mogućnost formulisanja naslova u odnosu na lično iskustvo i interesovanje, što dodatno motiviše i podstiče mlade stvaraoce. Izrada plana teksta predstavlja utvrđivanje njegove početne kompozicije. Time plan postaje putokaz i u narednim koracima pri kojima podstiče kognitivne sposobnosti učenika postavljajući pred njih zadatke analize i sinteze, odvajanja bitnog od nebitnog, klasifikovanja činjenica i drugog materijala i sl.

Konačno, značajan broj respondenata sebe ocjenjuje kao uspješnog kreatora pisanog teksta, navodeći strategije koje su tome posebno doprinijele, kao i one čiju primjenu treba pojačati. Analizirajući dobijene rezultate, kao i učenike narative o ispitivanoj problematiki, autorka zaključuje da primjena navedenih strategija neosporno omogućava sticanje znanja, vještina i stavova neophodnih za uspješno stvaranje pisanog teksta. Riječ je o mogućnosti da se obezbijedi kompetentnost neophodna za uspješno kreativno oblikovanje teksta, kao i da se unaprijedi pisana komunikacija u cjelini – opremajući tako učenike upotrebljivim i funkcionalnim znanjima i vještinama.

Osim kreativnim pisanjem, kandidatkinja se bavi i čitalačkom pismenošću kao jednom od tri ključne pismenosti u savremenom životnom kontekstu (čitalačka, naučna i matematička pismenost). U radu *Čitalačka pismenost i nastava jezika u Crnoj Gori* (Ed. Majdenić, Trtanj, Živković Vebec) *Children and Language Today, First and Second Language Literacy Development*, Osijek: Sveučilište Josipa Jurija Strossmayera, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti), ona razmatra uslove za unapređenje i razvoj ove pismenosti kroz nastavu maternjeg jezika i književnosti tokom obrazovanja. Uzima se u obzir komunikacijski pristup u nastavi jezika i književnosti koji je preporučan u aktuelnim predmetnim programima namijenjenim nastavi jezika i književnosti u Crnoj Gori, a u čijem je središtu razvoj četiri komponente jezika: slušanje, govorenje, čitanje i pisanje, kao i definicija čitalačke pismenosti formulisane u okviru međunarodnog PISA projekta. Na osnovu ovoga, autorka ističe značaj ravnomjernog razvoja sve četiri komponente jezika, pri čemu čitanje kao receptivna i pisanje kao produktivna aktivnost najviše zavise od načina poučavanja i učenja u školi. Unapređenje vještine čitanja i razvoj strategija čitanja umjetničkih i neumjetničkih tekstova u osnovi je aktuelnih predmetnih programa, tako da postoji institucionalna osnova za intenzivno poučavanje ovim sposobnostima. Kako se pažnja oduvijek posvećivala razvoju startegije čitanja književnoumjetničkih tekstova, u radu Popovićeve posebno se ističe značaj ovladavanja strategijom čitanja neumjetničkih tekstova, s obzirom na to da se one razlikuju. Naime, razvijena sposobnost literarno-estetskog čitanja predstavlja upravo uočavanje i prepoznavanje jedinstvenosti i neponovljivosti piščevog izraza. U tom okviru ne postoji višak, pa je razvijena sposobnost literarno-estetskog čitanja uslov za razvijenu sposobnost stvaralačke komunikacije sa literarnim tekstom. Ciljevi ove vrste čitanja jesu da čitalac što bolje razumije i što snažnije doživi ono što čita, bez obzira na vrijeme koje mu je za to potrebno. Strategija čitanja neumjetničkih tekstova pak, podrazumijeva usmjerenost na pronalaženje i saznavanje informacija, njihovo razumijevanje i promišljanje o njima, formiranje kritičkog stava i planiranje njihove primjene u novonastalim situacijama. I dok se čitanju književnoumjetničkih tekstova posvećuje onoliko vremena koliko čitalac osjeća da mu je potrebno, razvijena vještina čitanja neumjetničkih tekstova prepoznaje se u činjenici da čitalac za usvajanje potrebnih informacija troši što je moguće manje čitalačke energije i vremena. Sistematskom obukom za čitanje neumjetničkih tekstova različitih vrsta, učenici stiču i vještinu učenja putem čitanja, što je, takođe važan dio nastave jezika tokom školovanja. Polazeći od navedenog razumijevanja koncepta pismenosti, u radu su razmatrane sastavnice aktuelnog predmetnog programa koje mogu doprinijeti i doprinose razvoju čitalačke pismenosti u osnovnoj školi, rezultati PISA testiranja crnogorskih učenika u tri posljednja ciklusa, kao i rezultati ankete u kojoj su učestvovali nastavnici koji predaju maternji jezik u osnovnoj školi. Na osnovu navedenog, autorka zaključuje da su koncepcija i metodološko utemeljenja aktuelnih predmetnih programa namijenjenih nastavi maternjeg jezika i književnosti u osnovnoj školi u Crnoj Gori, kompatibilni sa savremenim konceptom čitalačke pismenosti. Oni, stoga, predstavljaju funkcionalnu alatku za uspješno ovladavanje ovom aktivnošću i njenim kontinuiranim razvojem kroz školovanje, da rad na neumjetničkim tekstovima u okviru nastave jezika omogućava cjelovit pristup čitalačkoj pismenosti i da anketirani nastavnici

razumiju i prihvataju rad na neumjetničkim tekstovima kao važnom dijelu nastave cjelokupnog predmeta. Nameće se zaključak da su se u okvirima nastave maternjeg jezika i književnosti u Crnoj Gori, stekli uslovi za uspješno poučavanje čitalačkoj pismenosti u školama, uz isticanje neophodnosti daljih istraživanja u ovoj oblasti.

Polazeći od shvatanja da je književno stvaralaštvo istovremeno i direktan i indirektan čuvar i prenosilac društvenih okolnosti i njenih vrijednosti, u radu *Pripovjedna proza u Crnoj Gori – slike u kamenu između dva rata* (M4. 2), autorka istražuje kako se u književnosti čuvaju, zastupaju i promovišu univerzalne i specifične vrijednosti i vrline. Kao i ostale društvene pojave koje su neodvojivo povezane s različitim nivoima ili oblicima razvoja društva i njegovom istorijom, književnost se mijenja prilagođavajući se i odražavajući kulturne tradicije naroda kojem pripada. Istraživački korups činio je dio pripovjedne proze nastale u periodu nestabilnih i burnih vremena između dva svjetska rata na crnogorskom tlu – djela crnogorskih pripovjedača, stvaralaca toga vremena: Nikole Lopičića, Radovana Zogovića i Dušana Đurovića. Oni su začetnici socijalne pripovjedne proze koji su pisali o crnogorskim temama aktuelnim nakon konačnog raspada plemenskog heroičkog društva, promjene društvenog poretka i cjelokupnih društvenih okolnosti, pa samim tim i vrijednosti koje se ističu u prvi plan. Analizirajući one elemente književne strukture kroz koje se ispitivana problematika najbolje reflektuje – likove, njihove postupke i događaje u već opisanom hronotopu, autorka je nastojala da utvrdi koje vrijednosti i vrline nastavljaju da žive u fiktivnom tkivu pripovjedne proze inspirisane navedenim društvenim previranjima. Rezultati ove analize pokazali su da crnogorski pripovjedači u periodu između dva svjetska rata, nastoje da posebnosti pojedinačnih sudbina crnogorskog seljaka uobliče u poruke sa opšteljudskim značenjem, čuvajući istovremeno specifičnost samog podneblja. Socijalna književnost promovise, kako univerzalne ljudske vrijednosti (poštenje, zajedništvo, istinitost, slobodu, toleranciju, odgovornost i poštovanje života), tako i one koje su nastale ili se isticala na crnogorskom tlu (prije svega čojstvo, dostojanstvo, solidarnost, pravda). Misija svake umjetnosti, a književnosti posebno, jasno se prepoznaje i u djelima navedenog perioda jer, kako kaže Ivo Andrić „pripovjedač i njegovo djelo ne služe ničim, ako na jedan ili drugi način ne služe čoveku i čovečnosti“.

I stručni rad dr Dušanke Popović, hvale je vrijedan. Ona je recenzirala monografije međunarodnog i nacionalnog značaja i knjigu studijskog karaktera, kao i udžbenike namijenjene nastavi jezika i književnosti u osnovnoj i srednjoj školi. Takođe, recenzirala je i radove objavljene u naučnim časopisima koji se nalaze u međunarodnim bazama podataka i u nacionalnom časopisu. Svoj naučni i stručni doprinos dala je učestvujući u realizaciji tri međunarodna naučna projekta i jednom nacionalnom, a bila je učesnica i dva nacionalna stručna projekta. U odnosu na oblast za koju se bira posebno se ističu projekti *Uvođenje ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore*, *Priprema budućih nastavnika na Zapadnom Balkanu – obrazovanje za demokratiju i ljudska prava* i *Informaciona i medijska pismenost (IMP) – strategija i praksa za ugled*. Kandidatkinje je uredila i monografiju nacionalnog značaja, a kao dio autorskog tima učestvovala je u izradi tri priručnika namijenjenih profesionalnom razvoju nastavnika i opismenjavanju odraslih.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Dr Dušanka Popović ima visoke ocjene na studentskim anketama, a nastava koju izvodi odlikuje se inovativnim metodama, podsticanjem interakcije i aktivnog uključivanja studenata u proces sticanja novih znanja. Na Humbolt univerzitetu u Berlinu bila je gostujuća profesorica od 24. do 28. juna 2019. godine. Mentorka je i komentorka kandidatima na doktorskim, master i specijalističkim nivoima studijama.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Prije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	24	45	63	135,5
2. PEDAGOŠKI RAD	17	25	27,5	35,5
3. STRUČNI RAD	19	80	42,8	68,5
UKUPNO	60	130	133,3	239

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu uvida u konkursni materijal, izvršenog bodovanja, dosadašnjeg naučnog, stručnog i pedagoškog rada kandidatkinje, kao i njenog dugogodišnjeg aktivnog angažovanja na svim nivoima obrazovanja, zaključujem da kandidatkinja ispunjava sve uslove za izbor saglasno Mjerilima za izbor u zvanje. Sa zadovoljstvom predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da **dr Dušanku Popović izabere u akademsko zvanje vanredni profesor** za oblasti Metodika nastave jezika i književnosti i Metodika vaspitno-obrazovnog rada na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

prof. dr Ljiljana Pajović Dujović,
Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore

IZJVEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na osnovu uvida u dostavljenu dokumentaciju konstatujemo da dr Dušanka Popović, kandidatkinja koja se jedina javila na raspisani konkurs za oblast Metodika nastave jezika i književnosti i Metodika vaspitno-obrazovnog rada na Filološkom fakultetu UCG, u pogledu stepena obrazovanja zadovoljava sve uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom UCG i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja. Diplomirala je 1993. godine na Odsjeku za srpskohrvatski jezik i jugoslovensku književnost Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore. Na istom fakultetu, na Poslijediplomskim studijama za jezik i književnost, smjer Nauka o jeziku, magistrirala je 2003. godine, odbranivši magistarski rad pod nazivom *Govor sela Podgore*. Doktorsku disertaciju *Nastava srpskog jezika u osnovnim školama na području zetsko-južnosandžačkog dijalekta* odbranila je 2009. godine na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu i stekla zvanje doktora filoloških nauka. Profesionalno iskustvo i znanje sticala je kao nastavnik u podgoričkoj osnovnoj školi „Musa Burzan“, prosvjetni inspektor u Zavodu za školstvo, samostalni savjetnik i rukovodilac Odsjeka za kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika, te predavač na Filozofskom i Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore. U akademsko zvanje docenta izabrana je 2017. godine.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Pregledom radova iz klasifikacione bibliografije zaključujemo da je kandidatkinja Popović glavnu naučnoistraživačku pažnju usmjerila, u skladu s oblastima za koje konkuriše, ka savremenim metodičkim temama, kako iz nastave jezika i književnosti tako i nastave početnog opismenijavanja i srodnih oblasti. Pored toga, ona se nerijetko bavila i čisto filološkim pitanjima iz domena nauka o jeziku i književnosti. Svoja istraživanja zasniva na odgovarajućoj teorijskoj osnovi, savremenom metodološkom pristupu, pouzdanom korpusu, iscrpnoj analizi i objektivnom izvođenju zaključaka. Iz njenog obimnog i vrijednog naučnoistraživačkog opusa koji je publikovan u posljednjih pet godina izdvojiću i prokomentarisati, u skladu sa svojim primarnim naučnim interesovanjem, tri rada iz jezičke problematike.

U radu *Jezik u obrazovnoj vertikali (Lingua Monetegrina, časopis za jezikoslovna, književna i kulturna pitanja, god. XIII/1, br. 25, 2019, 41–67)* dr Popović ukazuje na neophodnost kontinuiteta i povezanosti sadržaja i aktivnosti u procesu usvajanja i razvoja maternjeg jezika od predškolskog perioda do kraja osnovne škole, dajući pregled mogućnosti ostvarenja datih ciljeva. U svrhu utemeljenja navedenog, polazi od razmatranja teorija o usvajanju jezika i njegovog razvoja, te činilaca koji doprinose uspješnom učenju i poučavanju u ovoj oblasti. Dalju raspravu o ovoj problematici zasniva na analizi nekoliko ključnih faktora koji utiču na osvajanje kompetentnosti na polju maternjeg jezika i njihovoj povezanosti, a to su: jezički stimulativna ili nestimulativna sredina iz koje djeca/učenici dolaze, programi za područja aktivnosti u predškolskim ustanovama, predmetni programi namijenjeni nastavi jezika i književnosti u osnovnoj školi, te nastavni proces i ambijent u kojem se nastava odvija.

Polazeći od urođene jezičke sposobnosti pojedinca, koja je osnov za efikasnu upotrebu jezika, autorka razmatra i njegov sociološki i individualni plan – jezik koji jedinka koristi ukazuje na

njenu pripadnost određenoj društvenoj zajednici, ali i na specifičnosti neposrednog porodičnog okruženja i idiolekta svakog pojedinca. Dajući pregled ključnih funkcija jezika (komunikativne, ekspresivne, simboličke, kognitivne i dr.), autorka u prvi plan ističe njegovu komunikativnu funkciju, na čijim su principima konstituisani aktuelni predmetni programi namijenjeni ovoj nastavi, kao i pristup na kojem se nastava jezika u crnogorskom obrazovnom sistemu zasniva.

Opis prve od osam ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje – kompetencije pismenosti, koja podrazumijeva sposobnost da se identifikuju, razumiju, kreiraju, izraze i interpretiraju koncepti, osjećanja, činjenice i mišljenja usmenim i pisanim putem, vlada vještinama slušanja i govora, a posebno strategijama čitanja i pisanja kao ključnim jezičkim aktivnostima, upućuje na činjenicu da je jezik u njenom središtu i da je proces razvoja jezika kroz različite oblasti obrazovnog programa i nastave jezika u obrazovnoj vertikali od posebne važnosti. Jezička kompetentnost je ključni uslov za uspješno funkcionisanje pojedinca u savremenom društvu i obuhvata skup svih znanja i vještina neophodnih za jasnu komunikaciju – osim usvajanja gramatičkih i pravopisnih znanja, učenik treba da poznaje strategiju čitanja neumjetničkih tekstova, kojom se osvaja i vještina učenja putem čitanja, da nauči da koristi različite izvore znanja, pronalazi, sakuplja i obrađuje informacije i formuliše argumente usmenim i pisanim putem (European Commission, 2018a). Pregled programa po kojima se realizuje nastava u osnovnoj školi pokazuje da posebnu pažnju u okviru nastave jezika treba posvetiti kako recepciji tako i produkciji sličnih tekstova.

S obzirom na to da su prelazi na sljedeći obrazovni nivo, ciklus ili tip nastave posebno osjetljivi periodi u obrazovnom procesu, autorka detaljno razmatra uslove za kontinuiran rad na razvoju jezika od predškolskog perioda pa nadalje i ističe značaj ovog procesa i na srednjoškolskom nivou – sve do završetka institucionalnog douniverzitetskog obrazovanja. Na osnovu iscrpne i objektivne analize ona zaključuje da uslovi za čvrstu povezanost između predškolskog vaspitanja i osnovne škole, kao i između ciklusa u osnovnoj školi, postoje, da se u okviru vertikalne korelacije u okviru samog predmeta i primjenom principa razvojne spirale postojeća jezička znanja u procesu obrazovanja mogu kontinuirano proširivati, unapređivati i razvijati, tj. povezivati u sistem koji jezik jeste – ne samo u jednom razredu, već na nivou obrazovanja kao cjeline, čime se obezbjeđuje suštinsko usvajanje ključnih jezičkih, a posebno gramatičkih i pravopisnih sadržaja, na učenicima prilagođen način, što u značajnoj mjeri vodi osvajanju pune kompetentosti na polju jezika.

U tekstu *Utjecaj konteksta na usvajanje standardnoga jezika tijekom školovanja* (Ed. L. Bakota, M. Karlać. *Zbornik radova s IX Međunarodnog znanstvenog skupa Dijete i jezik danas, Dijete i jezični identitet*, Osijek: Sveučilište Josipa Jurija Strossmayera, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, 2021, 275–296) kandidatkinja analizira činioce koji usporavaju ili opstruiraju usvajanje i dosljedniju primjenu standardnog jezika kod mlađe populacije – učenika osnovnih i srednjih škola, uvažavajući pritom značaj i funkciju lokalnog jezičkog idioma i njegovu upotrebu.

Budući da je dostizanje standardnog jezika jedan od ključnih ishoda jezičkog obrazovanja kada je maternji jezik u pitanju, kandidatkinja ističe da na proces usvajanja standardnog jezičkog izraza utiču različiti faktori iz okruženja djece i mladih, koji usporavaju njegovu intenzivnu i korektnu primjenu. To je, prije svega, posebna emocija prema lokalnom govoru usvojenom u porodici, zatim želja da se pripada određenoj društvenoj grupi, ali i intenzivna izloženost medijima. Stoga na usvajanje standardnog jezičkog izraza tokom institucionalnog obrazovanja posebno utiču porodica, škola, društvo vršnjaka, kao i sveprisutni mediji, kojima su djeca i mladi u savremenom kontekstu, posebno zahvaljujući visokoj tehnologiji, gotovo u potpunosti izloženi.

Cilj istraživanja u navedenim okolnostima bio je da se kroz analizu zapažanja učenika osnovnih i srednjih škola u odnosu na usvajanje i status standardnog jezika utvrdi i sagleda uticaj konteksta, posebno porodice, vršnjaka, škole i medija, na njegovo usvajanje i primjenu. U tu svrhu realizovano je kvalitativno istraživanje uz primjenu fokus grupnog intervjua, na istraživačkom korpusu koji su činili učenici osnovnih i srednjih škola iz Podgorice i Nikšića. Oni su govorili o svom poimanju standardnog jezika, dijalekta i žargona – kako razumiju ove kategorije, kada ih i gdje upotrebljavaju, kako sredina u kojoj borave reaguje na upotrebu standardnog jezika: kakvu ulogu u tome ima porodica, kakvu vršnjaci, škola i mediji, te šta oni o tome misle. Rezultati istraživanja potvrdili su početne pretpostavke – da su uticaji porodice i vršnjaka snažni i usmjeravajući, da je škola zadržala važnu funkciju u

dostizanju jezičkog standarda, dok mediji, po mišljenju ispitanika, negativno utiču na njegovu dosljednu upotrebu, kao i da sve zajedno snažno uslovljava formiranje jezičkog identiteta mladih ljudi.

Zanimljivo je da, iako ispitanici prepoznaju značaj standardne varijante jezika u ostvarivanju komunikacije između govornika različitih dijalekata i smatraju je prestižnom, većina njih radije bira lokalni govor. Srednjoškolci ističu da lokalni govor jednog kraja u sebi čuva njegove istorijske i društvene specifičnosti i postaje posebno obilježje pojedinca i kolektiva koji ga koriste, dajući im pritom pravo da se osjećaju posebno, što nastavnike treba da podsjeti na činjenicu da, radi bogatstva i očuvanja suštine jednog jezika i posebnosti kako pojedinaca tako i zajednice, dijalekti, uz standardnu formu jezika, zauzimaju važno mjesto u jezičkom poretku, pa bi tako trebalo da bude i u nastavi jezika na svim obrazovnim nivoima.

Rad *Jezik u osnovnoškolskim planovima i programima XIX i prve decenije XX vijeka – lingvistička i istorijsko-pedagoška perspektiva obrazovne paradigme* (Folia linguistica et litteraria – Journal of Language and Literary Studies, 34, 2021, 261–283) donosi pregled zastupljenosti nastave maternjeg jezika i jezičkih sadržaja u osnovnoškolskim nastavnim planovima i programima navedenog perioda i analizu preporučenih načina poučavanja koji su pratili ove programe u Crnoj Gori. Više pažnje dr Popović posvećuje analizi nastavnih planova i programa iz 1870. i 1908. godine jer svojom koncepcijom i sadržajem predstavljaju određeni napredak i promjenu. Primjenom istorijske i deskriptivne metode i tehnikom proučavanja i analize primarnih pedagoških dokumenata autorka utvrđuje da su navedeni nastavni planovi i programi pripadali tzv. zatvorenom tipu kurikuluma koji karakterišu centralno propisani nastavni sadržaji. Ipak, elementi fleksibilnosti vidljivi su u domenu upravljanja nastavnim vremenom, a podrazumijevaju mogućnost izmjene nedjeljnog fonda časova u skladu sa okolnostima u kojima se nastava izvodi, tj. preumjeravanje određenog broja časova s predmeta na predmet, kao i priliku da o broju časova namijenjenom određenoj cjelini iz programa odluči nastavnik u skladu sa potrebama učenika, a zavisno od sredine iz koje učenici dolaze i znanja koja već posjeduju. Namjera je, svakako, bila da navedene mogućnosti rezultiraju boljim uspjehom učenika.

Jezik se izučavao na fonetskom i fonološkom, morfološkom i sintaksičkom nivou. Fonetski i fonološki nivo, odnosno fonetso-fonološko znanje zadržavalo se na uočavanju glasova i njihovog pravilnog izgovora, dok je morfološki nivo produbljivan u odnosu na imenice, glagole i pridjeve. Izučavanje ostalih vrsta riječi zadržavalo se na pojmovnom nivou. Na sintaksičkom nivou izučavala se prosta rečenica, tj. nezavisni i zavisni konstituenti rečenične strukture i upoznavale njihove funkcije. Pojedini dijelovi jezičkog gradiva u oba analizirana programa izloženi su nedovoljno jasno, nedostaju informacije o dubini izučavanja jezičkih pojava i pojmova, pa se opseg njihove spoznaje prepuštao interpretaciji i procjeni nastavnika, što je moglo prouzrokovati neujednačenost učenčkih saznanja. Takođe, nemogućnost nastavka školovanja (u analiziranom periodu osnovna škola obuhvatala je od dva do četiri razreda) za veći dio populacije rezultirao je gomilanjem gradiva, posebno u programu iz 1908. godine. Naime, nastojalo se da se određene gramatičke oblasti obuhvate kao cjeline, pa su obimni i složeni gramatički sadržaji ovo gradivo učinili prezahtjevnim za uzrast tadašnje osnovne škole.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Prije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	24	45	63	135,5
2. PEDAGOŠKI RAD	17	25	27,5	35,5
3. STRUČNI RAD	19	80	42,8	68,5
UKUPNO	60	130	133,3	239

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Analiza naučnoistraživačke i stručne djelatnosti, kao i pedagoške osposobljenosti dr Dušanke Popović, pokazuje da ona, i kvantitativno i kvalitativno, ispunjava sve propisane uslove i kriterijume za izbor u akademska zvanja, pa s posebnim zadovoljstvom predlažemo Vijeću Filološkog fakulteta i Senatu UCG da je izaberu u zvanje **vanrednog profesora** za oblasti

Pravilno razumijevanje i primjena metodskog pristupa koji se u predgovoru oba programa predlaže, a koji u programu iz 1908. godine obrazlaže i naučno utemeljuje tadašnji ministar prosvjete Jovan Plamenac, u značajnoj mjeri mogli pomoći tadašnjim nastavnicima da nastavu jezika učine svrsishodnijom i uspješnijom. Induktivno-deduktivni pristup i izučavanje jezičkih pojava na tekstu i u kontekstu, kao i poštovanje osnovnih metodskih načela imanentnih nastavi jezika (načelo postupnosti, sistematičnosti i svjesne aktivnosti učenika), bili su, i ostali, dobra osnova za uspješno poučavanje djece i mladih. Ipak, nastava perioda o kojem je riječ opisuje se kao predavačka i transmisivna, pa dr Popović, kao moguće razloge za to, navodi nedovoljnu lingvističku kompetentnost nastavnika i neposjedovanje odgovarajućih pedagoško-metodskih znanja u odnosu na specifičnosti nastave jezika.

Temeljna analiza oba segmenta kojima se autorka u ovom tekstu bavi, a to su lingvistička i istorijsko-pedagoška perspektiva obrazovne paradigme u navedenom vremenskom periodu, dala je rezultate značajne za obje oblasti u savremenom jezičkom obrazovanju: pozitivna strana analiziranih programa i jezičkog obrazovanja u navedenom periodu jeste prepoznavanje značaja jezičke kompetentnosti u istorijskom slijedu i nastojanje da se ona kod polaznika osnovnih škola u sasvim specifičnim uslovima kraja XIX i početka XX vijeka razvije, kao i pristup koji se predlaže, posebno onaj iz 1908. godine, u značajnoj mjeri prisutan u savremenoj metodskoj literaturi, pa ključno pitanje jeste zašto se kao takav ni danas, u dovoljnoj mjeri, ne praktikuje.

Dijalekatska monografija i ostali radovi dr Dušanke Popović iz priložene klasifikacione bibliografije, objavljeni u međunarodnim i nacionalnim časopisima, monografijama i zbornicima s naučnih konferencija, koji nijesu obuhvaćeni datom analizom, predstavljaju veoma važne priloge domaćoj i južnoslovenskoj filologiji, i kandiduju je bez sumnje za izbor u više akademsko zvanje. Uz njih ide plodna i raznorodna recenzentska aktivnost kandidatkinje Popović, koja se javlja kao recenzent monografija, studija, udžbenika, priručnika i radova objavljenih u nacionalnim i međunarodnim naučnim časopisima. Osim toga, učestvovala je u nekoliko međunarodnih i nacionalnih naučnih i stručnih projekata, obogativši svoju naučnoistraživačku i stručnu aktivnost.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Dr Dušanka Popović je bogato i raznovrsno pedagoško iskustvo gradila najprije kao nastavnik u osnovnoj školi, zatim prosvjetni inspektor i samostalni savjetnik u kontinuiranom profesionalnom razvoju nastavnika, te kao predavač i docent na Filozofskom i Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Kao gostujući profesor boravila je, u periodu od 24. do 28. juna 2019. godine, na Humboldt univerzitetu u Berlinu. Svoju pedagošku aktivnost proširila je učešćem u izradi četiri priručnika za nastavnike. Kontinuirano učestvuje na domaćim i inostranim skupovima koji se organizuju radi profesionalnog usavršavanja. Studenti njen pedagoški rad ocjenjuju visokim ocjenama, birajući je često za mentora pri izradi, diplomskih, master i doktorskih radova. Sve navedene činjenice govore o nesumnjivoj pedagoškoj osposobljenosti kandidatkinje Popović, odnosno o ispunjenosti i ovog uslova za izbor u više akademsko zvanje.

Metodika nastave jezika i književnosti i Metodika vaspitno-obrazovnog rada.

RECENZENT
Prof. dr Sonja Nenezić,
Filološki fakultet UCG